

Transmurale werkafspraken MRSA

Afspraken tussen verloskundigen aangesloten bij het VSV Zwolle Gynaecologen
maatschap Zwolle, huisartsen, RAV en kraamzorgorganisaties.

Versie 2: 04-02-2021

Richtlijn geheel herzien

Aanpassingen:

- Verduidelijking ingevoegd op pagina 5 t.a.v. beleid bij opname categorie 2 zwangere

Versie 1: 13-9-2018

Protocol opgesteld met medewerking van:

Ingrid Nijeboer (eerstelijns verloskundige)

Charlotte Wienbelt (klinisch verloskundige)

Roos Huiskes-Roerink (Deskundige Infectiepreventie)

MRSA

MRSA staat voor Methicilline Resistente Staphylococcus Aureus. Staphylococcus aureus is een bacterie die bij veel mensen voorkomt. In 2016 was de prevalentie 1,2%. Ongeveer 30% is symptomeloos drager van *S. aureus*. De meeste gezonde personen dragen af en toe of zelfs altijd deze bacterie in hun neus of rectum. Vanuit de neus kan de bacterie over de huid worden verspreid. De bacterie geeft meestal geen ziekteverschijnselen bij de drager. Slechts onder bepaalde omstandigheden kan Staphylococcus aureus wél aanleiding geven tot infecties, bijvoorbeeld een steenpuist of wondinfectie.

Er bestaat een variant van de Staphylococcus aureus die ongevoelig (resistent) is voor de antibiotica die de arts als eerste keus zou willen gebruiken bij de behandeling van een infectie, zoals methicilline, penicilline of flucloxacilone. Dit noemen we de MRSA-bacterie.

Het doel van dit MRSA protocol is het voorkomen van verspreiding van MRSA binnen de verloskundige zorgketen. Het beleid hebben we overgenomen vanuit de landelijke richtlijnen van de werkgroep infectiepreventie, waarnaar ook de KNOV verwijst.

Verwekker: Methicilline Resistente Staphylococcus Aureus

Transmissieroute: (in)direct contact (handen, kleding en besmette materialen) en aerogeen

Symptomen: krentenbaard, furunkel (steenpuist) en karbunkel (meerdere steenpuisten bij elkaar), wondinfectie, mastitis puerperalis, abscessen, invasieve infecties

Besmettelijke periode: zolang huidlaesies aanwezig zijn of dragerschap bestaat

Risico's

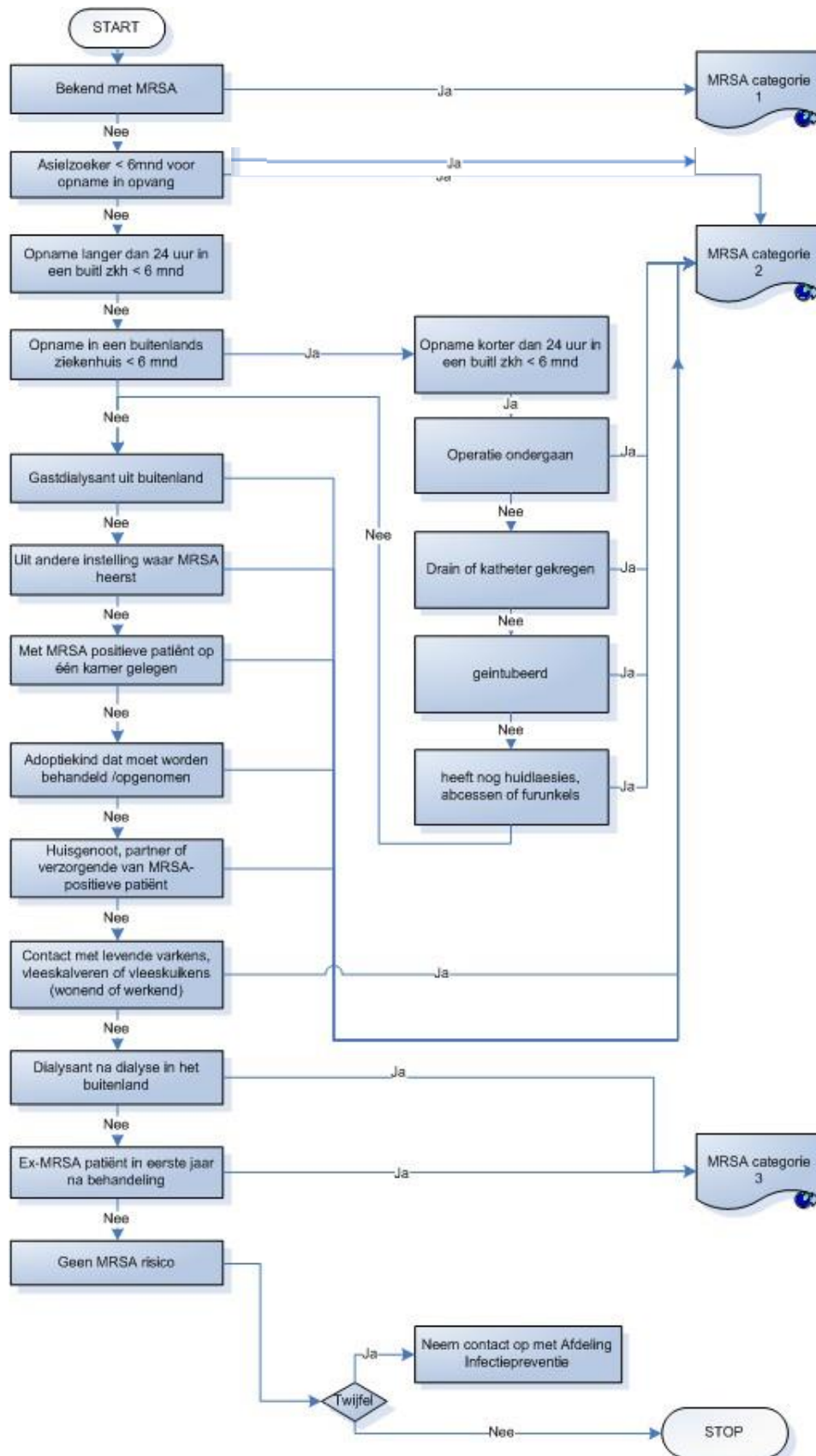
Bij MRSA dragerschap zijn er geen risico's voor zwangere vrouwen, het ongeboren kind of de pasgeborene. Op het moment dat een zwangere, pasgeboren kind of een kraamvrouw een infectie ontwikkelt zijn de eerste keuze antibiotica niet toereikend.

Er moet voor een ander antibioticum gekozen worden. Verdere resistentie ontwikkeling is dan ook het risico.

Er zijn vier categorieën van MRSA-besmettingen:

- Risicocategorie 1: de patiënt/medewerker is MRSA-dragers;
- Risicocategorie 2: de patiënt/medewerker met hoog risico op MRSA-dragerschap;
- Risicocategorie 3: de patiënt/medewerker met laag risico op MRSA-dragerschap;
- Risicocategorie 4: de patiënt/medewerker valt niet in één van de drie bovenstaande categorieën: geen risico

Beslisboom screening MRSA

Beleid zwangerschap (1e en 2e lijn)

Bij intake:

- MRSA uitvragen
 - o Afgelopen 6 maanden in een buitenlands ziekenhuis opgenomen geweest? Afgelopen 2 maanden in Nederland in een ziekenhuis opgenomen geweest?
 - o De laatste 2 maanden contact gehad met MRSA positieve patiënten?
 - o De laatste 6 maanden contact met levende varkens, mestkalveren of vleeskuikens?
 - o Afgelopen 6 maanden verbleven in een AZC?
- MRSA status zwangere bepalen (categorie bepalen), zie bovenstaande tabel
Een zwangere die vaak contact heeft met iemand die in een hoogrisico groep (huisgenoot MRSA positief of bij onbeschermd MRSA positieve zorgcontacten) valt moet kweken als deze persoon MRSA-positief is. Als deze persoon nooit getest is, dan zwangere niet testen.

Indien categorie 1 of 2:

- Kweekafname: 2 keel-, 2 neus- en 2 rectumkweken
 - o Neem eenmalig kweken af bij intake.
 - o Geldigheid kweekafname: negatieve uitslag is 3 maanden geldig (indien er sprake is van een continu aanwezige bron).
 - o Indien kweken negatief dan geen maatregelen op dit moment.
 - o Wanneer er geen sprake is van intensief contact en er ook geen ziekenhuisopname verwacht wordt, hoeft er niet elke 3 maanden gedurende een zwangerschap kweken afgenomen te worden bij patiënten die terugkeren naar een bron (zoals AZC/ veehouderij). Doe dit in principe 3 maanden voor de uitgerekende datum of op het moment dat er eerder intensieve zorgcontacten worden verwacht.
 - o Neem dezelfde maatregelen bij verdacht op MRSA dan bij bewezen MRSA positieve status.

Eerste lijn: Kweeksetjes + aanvraagformulier aan te vragen bij Isala infectiepreventie:
Tel (038) 424 73 08. Client neemt zelf de kweek af, aanvrager is verloskundige.

Indien MRSA-positieve status:

- Vermeld de MRSA-positieve status in het dossier van de cliënt en vermeld dit bij het transmurale zwangerenoverleg.
- Zwangerschapscontroles kunnen gewoon op de praktijk of polikliniek plaatsvinden. Er hoeven geen extra maatregelen voor getroffen te worden. Volg het standaard hygiëneprotocol.
 - o Handen wassen of desinfecteren na fysiek contact met de patiënt (zoals UO en RR meten).
 - o Bij intensievere zorgcontacten zoals een inwendige echo en VT, strikte isolatiemaatregelen nemen: schort met lange mouwen, muts, mondneusmasker en handschoenen. Nadien ruimte reinigen en desinfecteren. Zwangere plannen aan het einde van het spreekuur, in verband met de tijd die nodig is voor het reinigen en desinfecteren van de ruimte. Ruimte speelt een rol in het verspreiden van micro-organismen. MRSA kan enkele weken overleven in de omgeving. Voor de verloskundigenpraktijk denken aan reinigen van de onderzoeksbank en gebruikte medische apparatuur.
 - o Reinigen en desinfecteren praktijkruimte: zie de richtlijn '[Infectiepreventie in de huisartsen- en verloskundigenpraktijk](#)' van de KNOV en NHG.
 - o Afval behoeft geen speciale aandacht, wasgoed boven 60 graden wassen.
- Stel de huisarts op de hoogte of GZA arts (Gezondheidszorg Asielzoekers) op het AZC.
- Meld voorafgaand aan een verwijzing naar een huisarts, verloskundige of ziekenhuis dat de patiënt MRSA-positief of MRSA-verdacht is. Vermeld duidelijk de MRSA status (risicocategorie 1, 2 of 3) in de verwijfsbrief ofwel op de zwangerschapskaart indien categorie 4.
Ook andere betrokkenen in de keten van zorg zoals medewerkers van ambulance, kraamzorg en JGZ worden voorafgaand aan een verwijzing ingelicht.

Verdenking MRSA-positieve status:

- Bij intensief contact vóórdat kweken gedaan zijn/uitslag bekend is client beschouwen als MRSA positief. Intensief contact houdt in: volledig ontbloten onderlichaam of direct contact met (mogelijk) gekoloniseerd of geïnfecteerd gebied.
- Maatregelen nemen om verspreiding te voorkomen.

Beleid bevalling (1^e lijn)

- Beleid thuispartus:

Barende categorie 2 (hoog risico):

Dit betreft een intensief contact, waarbij ook de omgeving als besmet gezien moet worden.

- o Advies thuisbevalling: schort met lange mouwen, muts, mondneusmasker en handschoenen. Tijdens de bevalling thuis is er een risico om als verloskundige zelf besmet te raken of via je kleding MRSA mee te nemen naar andere cliënten. Vandaar bovenstaande maatregelen.
- o Verlostas buiten de kamer laten, dan geen aanvullende handelingen nodig voor de tas. Desinfectie van alle spullen die in de kamer geweest zijn.

Indien barende de afgelopen 3 maanden een negatieve test heeft gehad, kan zij gezien worden als laag risico (categorie 3, zie tabel beleid bij opname MRSA-positieve status). Er hoeven thuis geen extra maatregelen genomen te worden.

- Beleid bij opname Isala voor poliklinische partus:

- o Barende in categorie 2: hoog risico en géén negatieve test de afgelopen 3 maanden:
 - Kweek wordt afgenomen bij binnenkomst
 - Poliklinische baring: schort met lange mouwen, muts, mondneusmasker en handschoenen en partus in speciale isolatiekamer op de verlosafdeling.
- o Barende categorie 3: hoog risico, maar binnen afgelopen 3 maanden een negatieve test gehad:
 - Kweek wordt afgenomen bij binnenkomst, verder geen extra maatregelen op dat moment

Beleid bevalling (2^e lijn)

- o Strikte isolatiemaatregelen nemen door het dragen van een schort, handschoenen, een mondneusmasker en een muts.
- o Partus in speciale isolatiekamer op de verlosafdeling.
- o Volg schema beleid bij opname MRSA-positieve status.

Beleid bij opname MRSA-positieve status:

Micro organisme	Isolatiemaatregelen	Ruimte	Kweekbeleid	Isolatie opheffen
Categorie 1: MRSA-drager;	Strikte isolatie: schorten, handschoenen, mondneusmasker, muts	Eenpersoonskamer met sluis	I.o.m. DI (7808): 2x neus, 2x keel, 2x rectum	* opheffen isolatie lom DI 3 achtereenvolgende negatieve kweeksets
Categorie 2: hoog risico op MRSA <i>Na opname in buitenlands ziekenhuis</i>	Strikte isolatie: schorten, handschoenen, mondneusmasker, muts	Eenpersoonskamer met sluis	2x neus, 2x keel, 2x rectum	Negatief: Strikte isolatie wordt contactisolatie op een éénpersoonskamer Tot ook BRMO uitslag bekend is. Eén of meerdere kweken positief: Categorie 1
Categorie 2: hoog risico op MRSA <i>Veehouders</i>	Strikte isolatie: schorten, handschoenen, mondneusmasker, muts	Eenpersoonskamer met sluis	2x neus, 2x keel, 2x rectum	Negatief: Strikte isolatie wordt contactisolatie op een éénpersoonskamer Tot ook BRMO uitslag bekend is. Deze negatieve uitslag is 3 maanden geldig. Eén of meerdere kweken positief: Categorie 1
Categorie 2: hoog risico op MRSA <i>Asielzoekers</i>	Strikte isolatie: schorten, handschoenen, mondneusmasker, muts	Eenpersoonskamer met sluis	2x neus, 2x keel, 2x rectum	Negatief: Strikte isolatie wordt contactisolatie op een éénpersoonskamer Tot ook BRMO uitslag bekend is. Deze negatieve uitslag is 3 maanden geldig. Aanvullend: binnen deze 3 maanden is deze patient categorie 3. Eén of meerdere kweken positief: Categorie 1
Categorie 3: laag risico op MRSA	Geen aanvullende maatregelen	Eenpersoonskamer	2x neus, 2x keel, 2x rectum	n.v.t.

Micro organisme	Ruimte SEH / EHLH	Verkoever / OK / HCK Onderzoeksafdelingen	Polikliniek bezoek	Ontslag
Categorie 1: MRSA-drager;	Eenpersoonskamer met sluis	Zie protocol Isolatiemaatregelen BRMO en MRSA op de OK, HCK en behandelafdeling	Zie protocol Isolatiemaatregelen op de poliklinieken bij BRMO en MRSA	Kamer wordt gereinigd en gedesinfecteerd door huishouding.
Categorie 2: hoog risico op MRSA <i>Na opname in buitenlands ziekenhuis</i>	1. Eenpersoonskamer met sluis 2. Wanneer de isolatiekamer al in gebruik is: eenpersoonskamer 3. Wanneer er cardiale bewaking noodzakelijk is: hoekplek op de EHLH.	Zie protocol Isolatiemaatregelen BRMO en MRSA op de OK, HCK en behandelafdeling	Zie protocol Isolatiemaatregelen op de poliklinieken bij BRMO en MRSA	Kamer wordt gereinigd en gedesinfecteerd door huishouding.
Categorie 2: hoog risico op MRSA <i>Veehouders</i>	1. Eenpersoonskamer met sluis 2. Wanneer de isolatiekamer al in gebruik is: eenpersoonskamer 3. Wanneer er cardiale bewaking noodzakelijk is: hoekplek op de EHLH.	Zie protocol Isolatiemaatregelen BRMO en MRSA op de OK, HCK en behandelafdeling	Zie protocol Isolatiemaatregelen op de poliklinieken bij BRMO en MRSA	Kamer wordt gereinigd en gedesinfecteerd door huishouding.
Categorie 2: hoog risico op MRSA <i>Asielzoekers</i>	1. Eenpersoonskamer met sluis 2. Wanneer de isolatiekamer al in gebruik is: eenpersoonskamer 3. Wanneer er cardiale bewaking noodzakelijk is: hoekplek op de EHLH.	Zie protocol Isolatiemaatregelen BRMO en MRSA op de OK, HCK en behandelafdeling	Zie protocol Isolatiemaatregelen op de poliklinieken bij BRMO en MRSA	Kamer wordt gereinigd en gedesinfecteerd door huishouding.
Categorie 3: laag risico op MRSA	Geen aanvullende maatregelen	Geen aanvullende maatregelen	Geen aanvullende maatregelen	Geen aanvullende maatregelen

Beleid kraambed (1^e en 2^e lijn)

- Handen wassen of desinfecteren na fysiek contact met de patiënt.
- Bij intensievere zorgcontacten zoals controleren/verwijderen hechtingen: schort, muts, mondneusmasker en handschoenen.
- Afval behoeft geen speciale aandacht.

Beleid kraambed (Kraamzorg)

Beleid bij MRSA besmette kraamvrouw. Beschouw de baby in dit geval ook als MRSA positief.

- **Draag beschermende kleding bij:** Partusassistentie, (wond)verzorging en controles kraamvrouw en baby, ondersteuning bij borstvoeding en verschonen van het bed.
- **Wasgoed:** Draag handschoenen voor wasgoed. Was zoveel mogelijk op 60 °C.
- **Borstvoeding:** Kolfmateriaal of tepelhoedjes goed schoonhouden en dagelijks uitkoken.
- **Kraamkamer:** Draag beschermende kleding, maak de kraamkamer dagelijks schoon met een nat doekje, zuig stof (en dweil). Maak rustig het bed op, zorg voor zo min mogelijk luchtverplaatsing.
- **Afval en sanitair:** Gooi afval weg in dichtgeknoopte zakken. Spoel vloeistoffen als bloed, urine en waswater door het toilet. Maak de wasbak, douche en toilet schoon zoals je gewend bent. Desinfecteer materialen als wasbak, po en bekken met 70% alcohol.
- **Hulpmiddelen:** Indien er een po of kolfapparaat geleend is meld dan bij het terugbrengen dat het om een MRSA-cliënt gaat.
- **Keten overdracht:** Breng de JGZ/GGD op de hoogte over MRSA bij het gezin.

Beschermende kleding bestaat uit:

- wegwerpschorten met lange mouwen (dagelijks verschonen)
- neus-mondmaskers
- handschoenen (na elke verzorgende handeling verschonen)
 - eigen uniform dagelijks verschonen en wassen op 60 °C

Beleid medewerkers 1^e en 2^e lijn

Heb je onbeschermd intensief contact gehad met een MRSA positieve patiënt of is er een verdenking MRSA besmetting; neem dan contact op met de afdeling infectiepreventie van de Isala ofwel neem contact op met je eigen arbo-dienst. T (038) 424 73 08 F (012) 345 98 76 r.huiskes@isala.nl

Indien zorgverleners contact hebben met huisgenoten werkzaam in veehouderij, dan gaat dit om veegerelateerde MRSA. Veegerelateerde MRSA laat zich minder makkelijk verspreiden vanuit medewerker naar patiënt. In dit geval algemene voorzorgsmaatregelen treffen, oftewel goede handhygiëne.

BRMO

Op de BRMO (Bijzonder Resistente Micro Organismen) gaan we hier verder nu niet in.

Risico inventarisatie BRMO is idem als MRSA. Als de uitslag BRMO bepaald is, dan voor verder beleid contact opnemen met afdeling infectiepreventie van de Isala: T (038) 424 78 08.

- Als er AZC of opname buitenlands ziekenhuis op de aanvraag staat, wordt er automatisch ook naar BRMO gekeken.

Bronnen en gerelateerde documenten:

¹ RIVM, https://www.rivm.nl/Onderwerpen/M/MRSA/MRSA_en_zwangerschap

² Infectieprotocol Isala

³ Werkgroep Infectiepreventie (WIP) MRSA 2017

⁴ KCKZ, Kenniscentrum Kraamzorg, protocol MRSA in de kraamzorg

⁵ Naviva MRSA protocol

⁶ Richtlijn Infectiepreventie in de huisartsen- en verloskundigenpraktijk